

lekcja 13

Sytuacje komunikacyjne przebieg rozmowy (cd.): m.in. wzywanie do mówienia, relacjonowanie

Słownictwo wypadki Idiomy: *na wszelki wypadek, wypadek przy pracy, w żadnym wypadku, przez przypadek, od przypadku do przypadku*

Gramatyka i składnia Powtórzenie: mowa zależna – rozwinięcie, odmiana zaimków nieokreślonych i zaimków pytajnych

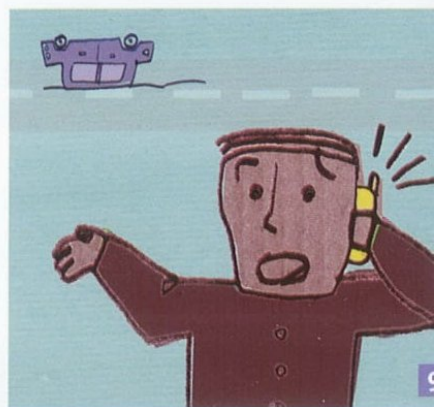
Część egzaminacyjna Część D. Pisanie

W żadnym wypadku

Słownictwo

1 Proszę dopasować rysunki do poniższych zdań.

- Ratunku! Pali się! Pożar!
- No nie, załało nam mieszkanie!
- Chyba złamałem rękę.
- Uważaj!
- Co się stało? Pomóc panu? Mam zadzwonić po pogotowie?
- Winda znowu nie działa?
- Słabo mi, zaraz zemdleję.
- Chciałem poinformować o wypadku samochodowym.
- Czuję coś dziwnego, chyba się gaz ulatnia.
- Zobacz, pies Baranowskich wpadł pod samochód!

2 Proszę połączyć zdania (1 – 11) z nazwami odpowiednich służb (a – k). Uwaga! Czasem jest więcej poprawnych odpowiedzi, a nazwy niektórych służb można wykorzystać kilkakrotnie.

Kiedy...

1. ... pali się...
2. ... był wypadek samochodowy...
3. ... kaloryfer nie grzeje...
4. ... nie ma wody...
5. ... nie ma prądu...
6. ... gaz się ulatnia...
7. ... ktoś zemdłał...
8. ... dwie osoby biją się na ulicy...
9. ... winda się zepsuła...
10. ... telefon nie odpowiada albo jest ciągle zajęty...
11. ... ktoś wpadł pod samochód...

pomoże...

- a) pogotowie ratunkowe.
- b) policja.
- c) straż miejska.
- d) straż pożarna.
- e) pogotowie gazowe.
- f) pogotowie energetyczne.
- g) pogotowie centralnego ogrzewania.
- h) pogotowie wodociągowe.
- i) pogotowie dźwigowe.
- j) pomoc drogowa.
- k) biuro napraw.

3 Proszę porozmawiać z kolegą / koleżanką o wypadkach, które się Panu / Pani przytrafiły. Oto pytania, które mogą sobie Państwo wzajemnie zadać:

1. Czy byłeś / byłaś kiedyś świadkiem jakiegoś wypadku?
2. Czy Tobie lub Twojemu znajomemu, komuś z Twojej rodziny zalało kiedyś mieszkanie?
3. Czy ubezpieczasz mieszkanie? Od czego? Od zalania, włamania, pożaru?
4. Czy złamałeś / złamałaś kiedyś rękę albo nogę?
5. Czy kiedyś zemdlałeś / zemdlałaś? W jakiej sytuacji?
6. Czy spadłeś / spadłaś kiedyś ze schodów?
7. Czy dzwoniłeś / dzwoniłaś kiedyś za granicą po pogotowie / policję / straż pożarną? Kiedy? W jakiej sytuacji? Czy sprawiło Ci to jakieś problemy?

Gramatyka

4 Proszę wysłuchać dialogów i wpisać brakujące słowa.

Dialog 1

- Proszę pana!
- Jezus Maria! Co się panu
- Spadłem ze schodów. O Boże, chyba nogę. Strasznie mnie boli.
- panu? Co mam zrobić?
- Proszę zadzwonić po Zna pan numer?
- Tak, 999. Już dzwonię, niech pan się nie
- Wszystko będzie dobrze.
- Dziękuję panu bardzo.

Dialog 2

- Panie doktorze, chyba złamałem nogę.
- No, jak to się stało?
- Spadłem ze schodów.
- Musimy najpierw zdjęcie rentgenowskie.
- Panie doktorze, wszystko będzie dobrze?
- Tak, niech się pan nie denerwuje, zrobimy rentgen i zobaczymy dokładnie, co to jest. Aha, jeszcze jedna ważna rzecz – jest pan, prawda?
- Tak, tak, oczywiście.

5 Proszę uzupełnić zgodnie z faktami z powyższych dialogów.

Dialog 1

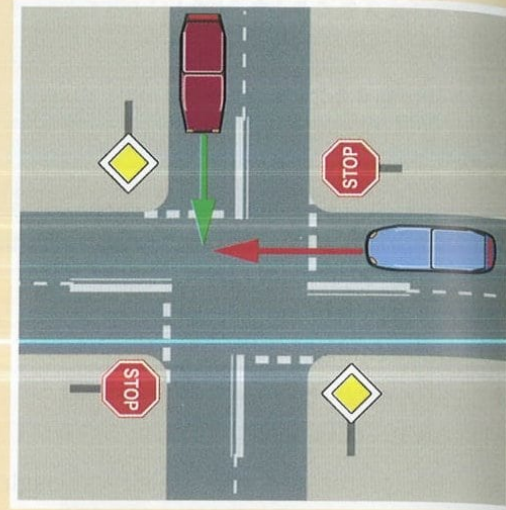
Pierwszy mężczyzna zapytał drugiego, co się stało. Drugi odpowiedział, że ze schodów. Dodał też, że chyba nogę. Powiedział, że noga strasznie boli. Pierwszy mężczyzna zapytał, czy Wtedy drugi poprosił, żeby pierwszy po pogotowie. Zapytał również, czy numer. Pierwszy poprosił, żeby drugi się Zapewnił również, że dobrze.

Dialog 2

Pacjent powiedział lekarzowi, że chyba nogę. Lekarz zapytał, jak Pacjent odpowiedział, że ze schodów. Lekarz poinformował pacjenta, że najpierw zrobić rentgen. Pacjent zapytał go, czy Lekarz zapewnił, że tak i powiedział pacjentowi, żeby Zapytał go również, czy

6 Oto przebieg pewnego wypadku. Proszę ustalić chronologiczną kolejność wydarzeń.

- 0 Kierowca toyoty jechał stosunkowo szybko.
- Kierowca toyoty nie zauważył znaku „stop”,
- Kierowca poloneza zahamował, ale
- 2 W tym samym czasie do skrzyżowania podjeżdżał polonez.
- Ktoś zobaczył dwa samochody na środku skrzyżowania i kierowców, którzy rozmawiali ze sobą. Szybko zadzwonił po policję i pogotowie,
- 6 było już za późno, bo toyota była na środku skrzyżowania.
- nie zatrzymał się i wjechał na skrzyżowanie.
- Poza tym nikomu nic się nie stało.
- Polonez uderzył w prawe przednie drzwi toyoty.
- Toyota podjechała do skrzyżowania.
- który również wysiadł z samochodu.
- karetka zabrała pasażera toyoty, który miał złamaną rękę.
- 8 Kierowca toyoty od razu wysiadł z samochodu i poszedł do kierowcy poloneza,

7 Postępując się poniższymi zwrotami, proszę przygotować z kolegą / koleżanką scenkę. Jedna osoba jest policjantem, a druga uczestnikiem lub świadkiem zdarzenia. Policjant pyta o przebieg wypadku, a uczestnik lub świadek go relacjonuje.

ZADAWANIE PYTANIA

- Chciałem / chciałem zapytać,...
- Czy wie pan / pani, ... **czy... / gdzie... / kiedy... / kto... / dlaczego... / jak... / po co...?**
- Proszę mi powiedzieć,...
- Przepraszam, że przerywam, ale muszę zapytać...
- Czy to prawda, że...
- Jak to możliwe?
- Co się stało?
- I to wszystko?
- Proszę mówić dalej.

RELACJONOWANIE WYPOWIEDZI

... powiedział / powiedziała, że...
 ... zapytał / zapytała, czy / kto / kiedy / gdzie...

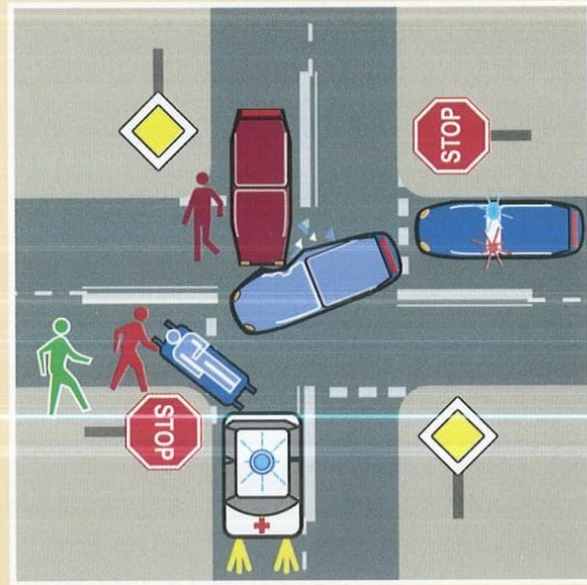
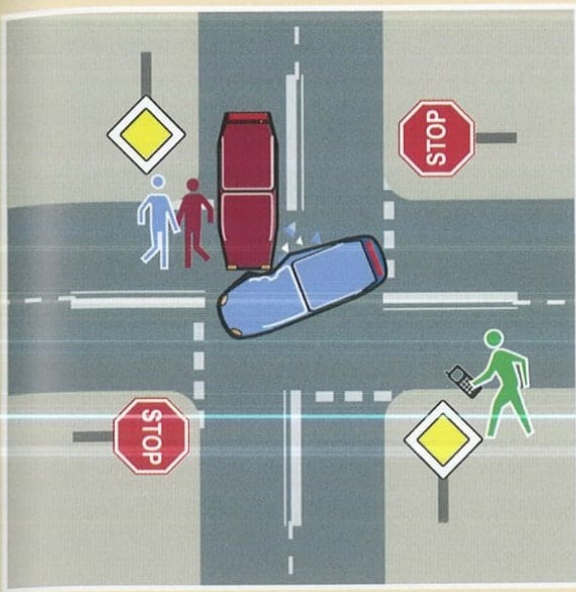
- Powiedziałem / powiedziała mu, że...
- Chciał / chciała, żeby mu / jej pomóc.
- Prosił / prosiła, żeby...
- Chciałbym / chciałybym coś dodać.
- To jeszcze nie wszystko.
- Nic więcej nie wiem.

- na (samym) początku
- najpierw
- potem
- później
- nagle
- na (samym) końcu

PROŚBA O POWTÓRZENIE

- Przepraszam, ale nie usłyszałem / usłyszałam.
- Czy może pan / pani powtórzyć?
- Czy może pan / pani mówić trochę głośniej / wolniej?
- Przepraszam, ale nie wszystko zrozumiałem / zrozumiałam.

Idiomy

8 Proszę przeczytać definicje słownikowe i uzupełnić poniższe zdania słowami lub zwrotami występującymi w definicjach.

Słownictwo

przypadek, -u I – zbieg okoliczności, traf, los: *Przypadek sprawił, że odnalazłem drogę. Przypadek chciał, że akurat była ładna pogoda.*

przypadek, -a II – kategoria gramatyczna określająca składniową funkcję rzeczownika, przymiotnika oraz zaimek, np. mianownik, dopełniacz, itd.:

przypadkiem, przez przypadek, przypadkowo – w sposób nieplanowany przez nikogo. *Przypadkiem uniknąłem zderzenia. Nie widziałeś przez przypadek moich okularów? Spotkałem go przypadkowo. Zgubiłem portfel przez przypadek.*

przypadkowy – 1. będący wynikiem przypadku: *Przypadkowa znajomość* 2. mający związek z przypadkiem II: *System przypadkowy języka polskiego.*

od przypadku do przypadku – rzadko, czasami: *Andrzej nie jest kinomanem, chodzi do kina tylko od przypadku do przypadku.*

wypadek, -u – 1. to, co się zdarzyło; to, co się stało nagle; zdarzenie, fakt, w wyniku którego ktoś poniósł straty materialne, utracił zdrowie lub życie: *Tragiczny, nieszczęśliwy wypadek. Wypadek samochodowy, kolejowy. Uniknąć wypadku. Na skrzyżowaniu doszło do wypadku. Miał miejsce, zdarzył się wypadek.*

wypadek przy pracy – potocznie często żartobliwie: nieprzewidziane, małe niepowodzenie, uboczny efekt jakiejś aktywności: *Planowaliście to dziecko? Nie, wypadek przy pracy.*

w żadnym wypadku – (kategorycznie) nigdy, niezależnie od sytuacji (*występuje z czasownikiem w negacji*): *W żadnym wypadku się już z nim nie spotkam! Nie zgodzę się na to w żadnym wypadku!*

na wszelki wypadek – żeby się zabezpieczyć, dla pewności: *Zapowiadano ładną pogodę, ale na wszelki wypadek wziął ze sobą parasol.*

Słownik współczesnego języka polskiego, red. B. Dunaj, Warszawa 1996

1. Nie znam dobrze Renaty, to tylko taka
znajomość.
2. Nie interesuję się sztuką, na przykład do teatru chodzę
3. Spotkałem go na uniwersytecie.
4. nie pójde do Grzegorza – nie ma mowy – wiesz przecież, że go nie lubię.
5. Wiesz co,
weź ze sobą więcej pieniędzy – nie wiadomo, co może się stać w tak dalekiej podróży.
6. Nie chciałem zrobić błędu w tym zdaniu, to tylko
7. W języku polskim jest 7
8. To był, że Marcin zaczął pracować w tej firmie – nie planował tego.
9. Słyszałem, że twój brat miał
samochodowy.
10.
przed egzaminem Mariusz powtórzył jeszcze raz materiał gramatyczny.

I. Do zwrotów podanych w tabeli proszę dopasować rodzaje tekstów, w których mogą one wystąpić.

w nieformalnej kartce pocztowej w liście / e-mailu formalnym
w liście prywatnym w opowiadaniu w relacji z jakiegoś wydarzenia

- Szanowny Panie Dyrektorze / Profesorze // Szanowna Pani Dyrektor / Profesor
- Chciałbym / chciałabym Pana / Panią poinformować, że niestety...
- Z wyrazami szacunku // Łączę serdeczne pozdrowienia

- Drogi Wujku / Kochany Dziadku // Droga Ciociu / Kochana Babciu
- Na początku mojego listu chciałem / chciałybym podziękować za Twój / Wasz list.
- Pozdrawiam Cię / Was serdecznie // Serdeczne pozdrowienia dla wszystkich
- Ściskam / Całuję
- Wasz... / Twój... / Wasza... / Twoja...

- Przesyłam serdeczne pozdrowienia z... // Pozdrawiam gorąco z...
- Życzę szybkiego powrotu do zdrowia. // Życzę sukcesu na egzaminie.
- Do zobaczenia w...
- Trzymaj się / Trzymajcie się

- Było to... / Pewnego dnia...
- Wtedy...
- W pewnym momencie... / Nagle....

- Zdarzyło się to... (kiedy? gdzie?)
- Na początku... / potem... / później... / następnie...
- W tym samym czasie... / jednocześnie...
- Kiedy...
- Ponieważ...
- Na zakończenie... / na końcu...

